

**Beden Eğitimi ve Spor
Öğretmenlerinde Örgütsel
Muhalefet, Örgütsel Bağlılık ve
Duygusal Tükenmişlik**

**Editör
Abdullah GÜMÜŞAY**

**Yazar
Ramazan ARSLANBOĞA**

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitap Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalında sunulan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinde Örgütsel Muhalefet, Örgütsel Bağlılık ve Duygusal Tükenmişlik İlişkisi” isimli Yüksek Lisans Tezinde türetilmiştir.

ISBN

978-625-8037-73-9

Kitap Adı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinde Örgütsel Muhalefet,
Örgütsel Bağlılık ve Duygusal Tükenmişlik

Editör

Abdullah GÜMÜŞAY

ORCID iD: 0000-0002-7595-2941

Yazar

Ramazan ARSLANBOĞA

ORCID iD: 0000-0002-9212-1912

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SPO047000

DOI

10.37609/akya.920

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Öncelikle Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel muhalefet algılarının, örgütsel bağlılık ve duygusal tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın spor bilimleri alanına katkıda bulunacağını temenni ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca yönlendirmeleri ve bilgisiyle ilerlememe yardımcı olan, fikir ve düşünleriyle motivasyonumu artırıp yolumu aydınlatan, çok yoğun olduğu zamanlarda bile değerli vaktini bana ayırıp desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Abdullah GÜMÜŞAY'a teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Gerek eğitim gerekse iş hayatımda bana maddi manevi her konuda desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen, hep arkamda büyük bir güç olarak hissettiğim aileme ve tabi ki tezimin her aşamasında yoğun desteğini her zaman hissettiğim sevgili eşim Tülin'e ve biricik oğlum Ömer Benan'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	iii
------------	-----

GİRİŞ	I
--------------------	----------

Bölüm 1

AMAÇ	9
Problem Durumu.....	9
Araştırmanın Amacı.....	12
Araştırmanın Önemi	13
Araştırmanın Hipotezleri.....	13
Araştırmanın Varsayımları	15
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	15
Kavramların Tanımları	15

Bölüm 2

İLGİLİ ALAN YAZINI KAVRAMSAL ÇERÇEVE	19
---	-----------

Örgüt.....	19
Örgütsel Muhalefet.....	21
Örgütsel Muhalefetin Kuramsal Temelleri	23
Örtük Kontrol Kuramı.....	24
Bağımsız Düşünme Kuramı.....	25
Ayrılma Dile Getirme Sadakat Kuramı.....	25
Örgütsel Muhalefet Davranışları	26
Haber Uçurma	27
Dikey Muhalefet.....	27
Yatay Muhalefet	28
Dışa Aktarılmış Muhalefet (Yer Değiştirmiş Muhalefet)	29
Örgütsel Muhalefetin Nedenleri	30
Örgütsel Muhalefetin Eğitim Üzerine Etkisi	31
Örgütsel Muhalefet İle İlişkili Değişkenler	33

Bireysel Değişkenler	33
İlişkisel Değişkenler	34
Örgütsel Değişkenler	35
Örgütsel Muhalefetin Sonuçları	35
Örgütsel Bağlılık	37
Bağlılık	37
Örgütsel Bağlılığın Tanımı Ve Önemi	37
Örgütsel Bağlılığın Alt Boyutları	39
Zoraki Bağlılık	39
Çıkarıcı Bağlılık.....	40
Ahlaki Bağlılık.....	40
Örgütsel Bağlılığın Sınıflandırılması	41
Tutumsal Bağlılık.....	41
Çoklu Bağlılık	46
Davranışsal Bağlılık	46
Örgütsel Bağlılığı Etkileyen Faktörler	47
Kişisel Faktörler	48
Örgütsel Faktörler.....	48
Örgüt Dışı Faktörler.....	49
Örgütsel Bağlılığın Önemi.....	49
Örgütsel Bağlılığın Sonuçları.....	50
Düşük Örgütsel Bağlılık.....	51
İlamlı Örgütsel Bağlılık.....	51
Yüksek Örgütsel Bağlılık.....	52
Tükenmişlik Kavramı	52
Tükenmişliğin Nedenleri.....	53
Tükenmişliğin Alt Boyutları.....	53
Duygusal Tükenme	54
Duyarsızlaşma	55
Düşük Kişisel Başarı.....	55
Tükenmişliğin Sonuçları.....	56
Tükenmişlik İle Başa Çıkma Yolları	56

Bölüm 3**YÖNTEM VE BULGULAR57**

Araştırmanın Evren ve Örneklemi 57

Veri Toplama Yöntemi ve Ölçüm Düzeyi 58

Araştırmada Kullanılan Ölçekler..... 58

Verilerin Analizi 60

Bulgular ve Yorum 60

SONUÇ VE ÖNERİLER..... 71

KAYNAKÇA 81

KAYNAKÇA

- Acar, G. (2006). *Aile şirketlerinde örgüte bağlılık: Eskişehir’de bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi. SBE.
- Adiloğulları, İ. (2011). *Profesyonel futbolcularda duygusal zekâ ile örgütsel bağlılık ilişkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi. SBE.
- Agarwal, K. (2009). Organizational dissent and argumentativeness: A comparative analysis between American and Indian organizations. *Journal of Intercultural Communication Research*, 38(3), 175-191.
- Ağalday, B. (2013). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin örgütsel muhalefete ilişkin görüşleri*. Marmara Üniversitesi, SBE. İstanbul.
- Ağaoğlu, E., M., Ceylan, E., Kasım, ve T. Madden, (2004). Araştırma görevlilerinin kendi tükenmişlik düzeylerine ilişkin görüşleri. *Malatya: XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*.
- Ağraş, S. ve G. E. N. Ç. Emre, (2018). Örgütsel Bağlılık Ve Tükenmişlik Sendromu İlişkileri: Çağrı Merkezi Çalışanlarına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 35-55.
- Ağraş, S., ve G. E. N. Ç. Emre, (2018). Örgütsel Bağlılık Ve Tükenmişlik Sendromu İlişkileri: Çağrı Merkezi Çalışanlarına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 35-55.
- Akada, T. (2015). *Örgütsel muhalefete ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, EBE.
- Akçamete, G., S., Kaner ve B. Sucuoğlu, (2001). Öğretmenlerde tükenmişlik, iş doyumu ve kişilik. *Ankara: Nobel Yayın Dağıtım*.
- Akgül, Z. (2014). Örgütsel bağlılık ve tükenmişlik arasındaki ilişkinin matematik öğretmenlerinin algılarına göre incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Cumhuriyet Üniversitesi, EBE, Sivas*.
- Aktan, C. C. (2006). Organizasyonlarda yanlış uygulamalara karşı bir sivil erdem, ahlaki tepki ve vicdani red davranışı: Whistleblowing. *Mercek Dergisi*, 1(13), 1-13.
- Aktürk, A. (2019). *Öğretmenlerin Damgalama Eğilimleri ve Örgütsel Muhalefet Davranışlarının, Örgütsel Depresyona Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi EBE.

- Akyol, P., A. T. A. N., Tülin, ve B. Gökmen, (2013). Beden Eğitimi Ve Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 38-45.
- Alcan, E. E. (2018). Öğretmenlerin örgütsel destek, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, SBE.
- Alga, E., ve Ş. G. Eroğlu, (2018). Çalışanların örgütsel muhalefete ilişkin algılamalarının demografik değişkenler açısından incelenmesine yönelik bir araştırma, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(24), 129-157.
- Allen, B. H. ve W. R. LaFollette, (1977). Perceived organizational structure and alienation among management trainees. *Academy of Management Journal*, 20(2), 334-341.
- Allen, N. J. ve J. P. Meyer, (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of occupational psychology*, 63(1), 1-18.
- Altun, E. (2019). Örgütsel imajın örgütsel bağlılık ve performans etkisi: Üniversite çalışanları üzerine bir inceleme. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, SBE, İşletme Anabilim Dalı.
- Altunışık, R., R., Coşkun, S., Bayraktaroğlu, ve E. Yıldırım, (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi, 7. Baskı, Sakarya.
- Arı, G. S. ve E. Ç. Bal, (2008). Tükenmişlik kavramı: Birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi*, 15(1), 131-148.
- Avtgis, T. A., C. Thomas-Maddox, E. Taylor, ve B. R. Patterson, (2007). The influence of employee burnout syndrome on the expression of organizational dissent. *Communication Research Reports*, 24(2), 97-102.
- Aydın, M. (2000). Eğitim yönetimi. Ankara: *Hatipoğlu Yayınları*.
- Aydın, M. A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin örgütsel muhalefet, örgütsel politika ve politik davranış algıları arasındaki ilişki. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi EBE.
- Aydınlı, H. İ. (2005). İş Doyumunu Etkileyen Değişkenler ve Bir Uygulama. *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik Dergisi*, 149, 62-84.
- Aytaç, Ö. (2004). Örgütler: Sosyolojik bir perspektif. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 189-217.

- Azıklı, Ö. (2011). *Çalışanların örgüte bağlılıkları ve iş güvencesizliği algısı ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Bağrıyanık, Y. (2019) *Psikiyatri Yataklı Servisinde Çalışan Hemşirelerin İş Stresi İle Depresyon, Duygusal Tükenme, İkincil Travmatik Stres Ve Eş-duyum Yorgunluğu Arasındaki İlişki*. İstanbul Okan Üniversitesi. SBE.
- Bahar, E. (2006). *Tükenmişlik sendromu, otel işletmelerinde ön büro çalışanlarında bir uygulama* (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi SBE).
- Balay, R. (2000). İşgörenlerin örgütsel bağlılık etkenleri ve sonuçları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32(1), 237-246.
- Basım, H. N., Begenirbaş, M., & Can-Yalçın, R. (2013). Öğretmenlerde kişilik özelliklerinin duygusal tükenmeye etkisi: Duygusal emeğin aracılık rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1477-1496.
- Başığit, A. (2006). Örgütsel iletişimin örgütsel bağlılık üzerine etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi SBE.
- Bayram, K. (2019). *Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Ve Tükenmişlikle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Nişantaşı Üniversitesi SBE.
- Bayram, L. (2005). Yönetimde Yeni Bir Paradigma: örgütsel bağlılık. *Sayıştay Dergisi*, Sayı, 59, 125-139.
- Baysal, A. (1995). *Mesleğe ve Dengi Okul Öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi. SBE.
- Beldek, E. G. (2015). Örgütsel Özdeşleşme, Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Muhalefet İlişkisi: Görgül Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi SBE.
- Bernard, L. L. (1936). The conflict between primary group attitudes and derivative group ideals in modern society. *American Journal of Sociology*, 41(5), 611-623.
- Bolat, O. İ. ve T. Bolat, (2008). *Otel İşletmelerinde Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi*. Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi, 11 (19), 75-94.
- Bozkurt, Ö. ve İ. Yurt, (2013). Akademisyenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Administrative Sciences/Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(22).

- Budak, G. ve O. Sürgevil, (2005). Tükenmişlik ve tükenmişliği etkileyen örgütsel faktörlerin analizine ilişkin akademik personel üzerinde bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2).
- Cardinell, C. F. (1981). *Mid-Life Professional Crises: Two Hypotheses*.
- Croucher, S. M., R. Braziunaite, D. Homsey, G. Pillai, J. Saxena, A. Saldanha, ve
- A, Cohen, GA. Lowenberg (1993). Reexamination of the side-bet theory as applied to organizational commitment: *A meta-analysis. Human Relations*; s. 43
- Cordes, C. L. ve T. W. Dougherty, (1993). A review and an integration of research on job burnout. *Academy of management review*, 18(4), 621-656.
- Çatır, V. (2014). İkili öğretim yapan ilköğretim kurumlarında (ilkokul-ortaokul) görevli yöneticilerin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Yeditepe Üniversitesi.
- Çetin, M. Ö. (2004). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı, Nobel Yayın Dağıtım. Baskı, Ankara.
- Çelik, M (2019). *İstanbul Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminin Kurumsal İletişim, Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Performansa Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Gedik Üniversitesi. SBE.
- Çetin, F., H. N. Basım ve O. Aydoğan, (2011). Örgütsel bağlılığın tükenmişlik ile ilişkisi: öğretmenler üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi*, (25), 61-70.
- Çimen, M. (2000). Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Personelinin Tükenmişlik, iş Doyumu, Kuruma Bağlılık ve işten Ayrılma Niyetlerine ilişkin Bir Alan Araştırması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: GATA Tıp Fakültesi.
- Çöl, G. (2004). Örgütsel bağlılık kavramı ve benzer kavramlarla ilişkisi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 6(2).
- Dağlı, A., ve B. Ağalday, (2014). Öğretmenlerin örgütsel muhalefetin sonuçlarına ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 170-182.

- Daley, Michael R. (1979). "Burnout: Smoldering Problem in Protective Services", *Social Work*, September, 375-379.
- Dozier, J. B. ve M. P. Miceli, (1985). Potential predictors of whistle-blowing: A prosocial behavior perspective. *Academy of management Review*, 10(4), 823-836.
- Durna, U. ve E. R. E. N. Veysel, (2011). Üç bağlılık unsuru ekseninde örgütsel bağlılık. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6(2), 210-219.
- Emel, E. S. E. N. ve H. A. Kaplan, (2012). İşletmelerde Ahlaki Olmayan Davranışların Duyurulması (Whistleblowing). *Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(2), 33.
- Erdoğan, İ. (1998). *SPSS Kullanımı örnekleriyle araştırma dizaynı ve istatistik yöntemleri: Empirik bilimsel araştırmanın temel ilkeleri ve sorunları*. Emel Matbaası.
- Erdoğan, İ. (2003). *Okul Yönetimi Öğretim Liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergin, C. (1992). Doktor ve hemşirelerde tükenmişlik ve Maslach tükenmişlik ölceğinin uyarlanması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi, 22th September 1992 Ankara (Turkey).
- Ergün, H. (2017). *Örgütsel muhalefete etki eden başlatıcı ve aracı değişkenler*. Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Denizli.
- Ergün, H. ve K. Çelik, (2018). Örgütsel muhalefet ölçeği türkçe uyarlaması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48), 398-414.
- Ergün, H. ve K. Çelik, (2019). Örgütsel bağlılık ölçeği türkçe uyarlaması. *Pamukkale Üniversitesi SBE Dergisi*, (34), 113-121.
- Ersezgin, R. ve E. S. S. Tok, (2019). Algılanan İş Stresi, Psikolojik Dayanıklılık, Başa Çıkma Stilleri Ve Öz-Duyarlılığın Tükenmişlik Düzeyini Yordayıcı Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(36), 1-36.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın Ve Erkek Kimliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 19, Sayı: 2, Sayfa: 209-230*.
- Etzioni, A., P. Marcus, R.K. Merton, A. Reiss, J.Q. Wilson, ve H. White, (1964). *Organizasyonlar*. Prentice-Hall Publishing Co., Englewood Cliffs, NJ.
- Eyiol, S. (2020). *Ortaokul öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisan Tezi. Pamukkale Üniversitesi EBE.

- Freudenberger, H. J. (1974). Staff burn-out. *Journal of social issues*, 30(1), 159-165.
- Friesen, D., ve J. C. Sarros, (1989). Sources of burnout among educators. *Journal of Organizational Behavior*, 179-188.
- Garner, J. T. (2007). *When things go wrong at work: expressions of organizational dissent as interpersonal influence* (Doctoral dissertation, Texas A&M University).
- Girgin, G., ve A. Baysal, (2005). Zihinsel engelli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin mesleki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 1-10.
- Gorden, W. I., ve D. A. Infante, (1987). Employee rights: content, argumentativeness, verbal aggressiveness and career satisfaction. *Communicating employee responsibilities and rights: A modern management mandate*, 149-163.
- Gordon, M. (2008). Toward a Pedagogy of Dissent. *Encounter: Education for Meaning and Social Justice*, 21(2), 20-27.
- Graham, J. W. (1986). Principled organizational dissent: A theoretical essay. *Research in organizational behavior*.
- Guglielmi, R. S., ve K. Tatrow, (1998). Occupational stress, burnout, and health in teachers: A methodological and theoretical analysis. *Review of educational research*, 68(1), 61-99.
- Güçlü, H. (2006). *Turizm sektöründe durumsal faktörlerin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi. SBE.
- Gul, A. G. H. (2002). Orgütsel Bağlılık Yaklaşımlarının Mukayesesi ve Değerlendirmesi. *Ege Academic Review*, 2(1), 37-56.
- Gündoğdu, H. (2007). İlköğretim Okullarındaki Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Disiplinini Sağlamada Kullandıkları Yöntemlerin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Beykent Üniversitesi SBE*.
- Çetin Gürkan, G. (2006). Örgütsel bağlılık: örgütsel iklimin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi ve Trakya Üniversitesi'nde örgüt iklimi ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin araştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Gürsel M. (2003). Okul Yönetimi. Konya: *Eğitim Kitabevi*.
- Hakan, K. O. (2009). Örgütsel Bağlılık Ve Sadakat İlişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 200-211.

- Halis, M. (2010). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin iş güçlüklerinin örgütsel bağlılıklarına etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 251-266.
- Hamann, D. L., ve D. G. Gordon, (2000). Burnout An Occupational Hazard: Many elements of a music teacher's life can contribute to stress and burnout. Here are some ideas to cope with and treat the condition before it becomes debilitating. *Music Educators Journal*, 87(3), 34-39.
- Hasan, G. (2002). Örgütsel Bağlılık Yaklaşımlarının Mukayesesi Ve Değerlendirmesi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 2(1), 37-56.
- Hellesoy, O., Gronhaug, K., Kvitastein, O. (2000), "Burnout: conceptual issues and empirical findings from a new research setting", *Scandinavian Journal of Management*, 16, ss. 233-247.
- Hirschman, A. O. (1970). *Exit, voice, and loyalty: Responses to decline in firms, organizations, and states* (Vol. 25). Harvard university press.
- Izgar, H. (2001). *Okul yöneticilerinde tükenmişlik*. Nobel Yayın Dağıtım.
- İnce, M. ve H. Gül, (2005). Yönetimde yeni bir paradigma: Örgütsel bağlılık. *Konya: Çizgi Kitabevi*.
- İnce, N. B. ve A. E. Şahin, (2015). Maslach Tükenmişlik Envanteri-Eğitimci Formu'nu Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 6(2), 385-399.
- İzğüden, D. (2017). *Hastane Çalışanlarında İletişim Doyumunun Örgütsel Muhalefet Davranışları Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisan Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta
- İzğüden, D. ve R. Erdem, (2017). Hastane Çalışanlarında İletişim Doyumunun Örgütsel Muhalefet Davranışları Üzerine Etkisi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 21(2), 243-272.
- Kaçmaz, N. (2005). Tükenmişlik (burnout) sendromu. *İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi*, 68(1), 29-32.
- Karahan, Ş., ve G. U. Balat, (2011). Özel eğitim okullarında çalışan eğitimcilerin öz-yeterlik algılarının ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29), 1-14.
- Karakaya, Y. E. ve T. Karademir, (2013). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(1), 37-44.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kassing, J. W. (2011a). *Dissent in organizations*. Cambridge: Polity

- Kassing, J. W. ve T. A. Armstrong, (2002). Someone's going to hear about this: Examining the association between dissent-triggering events and employees' dissent expression. *Management Communication Quarterly*, 16(1), 39-65.
- Kassing, J. W. (1998). Development and validation of the organizational dissent scale. *Management Communication Quarterly*, 12(2), 183-229.
- Kassing, J. W., N. M. Piemonte, C. C. Goman, ve C. A. Mitchell, (2012). Dissent expression as an indicator of work engagement and intention to leave. *The Journal of Business Communication* (1973), 49(3), 237-253.
- Kassing, J. W. ve T. A. Avtgis, (1999). Examining the relationship between organizational dissent and aggressive communication. *Management Communication Quarterly*, 13(1), 100-115.
- Kassing, J. W. (1997). Articulating, antagonizing, and displacing: A model of employee dissent. *Communication Studies*, 48(4), 311-332.
- Kassing, J. W. (1998). Development and validation of the organizational dissent scale. *Management Communication Quarterly*, 12(2), 183-229.
- Kassing, J. W. (2008). Consider this: A comparison of factors contributing to employees' expressions of dissent. *Communication Quarterly*, 56(3), 342-355.
- Kassing, J. W. (2008). Consider this: A comparison of factors contributing to employees' expressions of dissent. *Communication Quarterly*, 56(3), 342-355.
- Kassing, J. W., N. M., Piemonte, C. C. Goman, ve C. A. Mitchell, (2012). Dissent expression as an indicator of work engagement and intention to leave. *The Journal of Business Communication* (1973), 49(3), 237-253.
- Kaya, İ. (2017). Okul yöneticileri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, SBE.
- Kayabaşı, Y. Bazı Değişkenler Açısından Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(20), 191-212.
- Kayış, E. (2019). Öğretmenlerin Örgütsel Muhalefet Davranışları İle Mobbing Yaşamaları Arasındaki İlişki Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, EBE.

- Kesen, M. ve H. Pabuçcu, (2016). Örgütsel Muhalefet Ve İşe Yabancılaşmanın Duygusal Tükenmişliğe Etkisinin Anfiş Model İle İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, 9(42).
- Kelgökmen, A. H., F. S. Uzunöz ve G. Demirhan, (2016). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Saptanması ve Karşılaştırılması. *Kastamonu Education Journal*, 24(3), 1503-1516.
- Kiesler, C. A. (1971), *The Psychology of Commitment: Experiments Linking Behavior to Belief*, Academic Press, New York, NY.
- Klaas, B. S. ve A.S. DeNisi, (1989). Managerial reactions to employee dissent: The impact of grievance activity on performance rating. *Academy of Management Journal*, 32(4), 705-717.
- Koçel, T. (2003). İşletme Yöneticiliği, Beta Yayınları, Genişletilmiş 9. Baskı, İstanbul.
- Koustelios, A. ve N. Tsigilis, (2005). The relationship between burnout and job satisfaction among physical education teachers: a multivariate approach. *European Physical Education Review*, 11(2), 189-203.
- Küçüközkan, Y. (2015). Örgütsel bağlılık ile cinsiyet arasındaki ilişki: Hastanelerde çalışan sağlık personeli üzerinde bir araştırma|. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(1).
- Laursen, B., W. M. Bukowski, J. E. Nurmi, D. Marion, K. Salmela-Aro, ve N. Kiuru, (2010). Opposites detract: Middle school peer group antipathies. *Journal of Experimental Child Psychology*, 106(4), 240-256.
- Leiter, M. P. ve C. Maslach, (1988). The impact of interpersonal environment on burnout and organizational commitment. *Journal of organizational behavior*, 9(4), 297-308.
- Leong, C. S., A. Furnham, ve C. L. Cooper, (1996). The moderating effect of organizational commitment on the occupational stress outcome relationship. *Human relations*, 49(10), 1345-1363.
- Luchak, A. A. ve I. R. Gellatly, (2007). A comparison of linear and nonlinear relations between organizational commitment and work outcomes. *Journal of applied psychology*, 92(3), 786.
- MacKinnon, C. T. (2000). The politics of community participation in a public school.
- Malhotra, N. K. (2004). *Marketing Research: An Applied Orientation*. (4th edn) Pearson Education. Inc: New Jersey, 35.
- March, JG ve Simon, HA (1958). *Organizasyonlar* John Wiley & Sons. New York .

- Maslach, C. (2003). Job burnout: New directions in research and intervention. *Current directions in psychological science*, 12(5), 189-192.
- Maslach, C. ve S. E. Jackson, (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of organizational behavior*, 2(2), 99-113.
- Maslach, C., S. E. Jackson, M. P. Leiter, W. B. Schaufeli, ve R. L. Schwab, (1986). *Maslach burnout inventory* (Vol. 21, pp. 3463-3464). Palo Alto, CA: Consulting psychologists press.
- Maslach, C., W. B. Schaufeli, ve M. P. Leiter, (2001). Job burnout. *Annual review of psychology*, 52(1), 397-422.
- Maslach, C. ve Leiter, M, (2016), Burnout. In Stress: Concepts, Cognition, Emotion, and Behavior, *Academic Press chapter vol:43*, s. 351-357.
- McMurray, A. J. (2007). The role of discussion and dissent in creating civic understanding. *American Secondary Education*, 49-58.
- Meydan, C. H., Basım, H. N. ve Çetin, F. (2011). Örgütsel adalet algısı ve örgütsel bağlılığın tükenmişlik üzerine etkisi: Türk kamu sektöründe bir araştırma. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 57, 175-200.
- Meyer, J. P. ve N. J. Allen, (1984). Testing the "side-bet theory" of organizational commitment: Some methodological considerations. *Journal of applied psychology*, 69(3), 372.
- Morris, J. H. ve J. D. Sherman, (1981). Generalizability of an organizational commitment model. *Academy of management Journal*, 24(3), 512-526.
- Mowday, R. T., R. M. Steers, ve L. W. Porter, (1979). The measurement of organizational commitment. *Journal of vocational behavior*, 14(2), 224-247.
- Nayır, Funda. «İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Örgütsel Bağlılık Düzeyi.» *Ilkogretim Online*, 2013.
- O'Reilly, C. A. ve J. Chatman, (1986). Organizational commitment and psychological attachment: The effects of compliance, identification, and internalization on prosocial behavior. *Journal of applied psychology*, 71(3), 492.
- Otacıoğlu, S. G. (2008). Müzik Öğretmenlerinde Tükenmişlik Sendromu Ve Etkileyen Faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15).
- Ören, N. ve H. Türkoğlu, (2006). Öğretmen adaylarında tükenmişlik. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, (16).

- Özdemir, M. (2010). Ankara ili kamu genel liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin örgütsel muhalefete ilişkin görüşleri. *Yayınlanmamış doktora tezi*, Ankara Üniversitesi EBE, Ankara.
- Özdemir, M. (2013). Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel muhalefete ilişkin görüşleri (Ankara İli Örneği). *Eğitim ve Bilim*, 38(168).
- Özdevecioğlu, M. (2003). Algılanan örgütsel adaletin bireylerarası saldırgan davranışlar üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Erciyes üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi dergisi*, (21).
- Özel, T. (2009). Örgütsel bağlılık ve tükenmişlik düzeyi: İstanbul ili vakıf üniversitelerinde görev yapan akademisyenlere yönelik bir alan araştırması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, EBE.
- Özenir, (2015). Örgütsel İletişim, Örgütsel Bağlılık Ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişki: Hatay İlinde Bir İnceleme. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi SBE.
- Özer, R. (1998). Rehber öğretmenlerde tükenmişlik düzeyi, nedenleri ve çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi SBE.
- Özmen, E. Ü. H. D. M. (2010). Otel Çalışanlarının Tükenmişlik Ve İş Tatmin Düzeyleri İlişkisi. *Journal of Yaşar University*, 5(17).
- Özsoy, S. A., Ş., Ergül, ve A. Bayık, (2004). Bir Yüksekokul Çalışanlarının Kuruma Bağlılık Durumlarının İncelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1-16.
- Öztürk, M. H. (2014). Örgütsel İletişimin Örgütsel Bağlılığa Etkisi ve Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi SBE. İşletme Yönetimi Anabilim Dalı İnsan Kaynakları ve Örgütsel Değişim Bilim Dalı..
- Packer, D. J. (2010). The interactive influence of conscientiousness and openness to experience on dissent. *Social Influence*, 5(3), 202-219.
- Penley, L. E. ve S. Gould, (1988). Etzioni's model of organizational involvement: A perspective for understanding commitment to organizations. *Journal of Organizational Behavior*, 9(1), 43-59.
- Porter, L. W., R. M., Steers, R. T. Mowday ve P. V. Boulian, (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technicians. *Journal of applied psychology*, 59(5), 603.

- Püsküllüoğlu, E. I. ve Y. Altınkurt, (2018). Öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimleri ile örgütsel muhalefet davranışları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 897-914.
- Rainey, H. G. (2009). *Understanding and managing public organizations*. John Wiley & Sons.
- Redding, W. C. (1985). Rocking boats, blowing whistles, and teaching speech communication.
- Farrell, D. ve C. E. Rusbult, (1981). Exchange variables as predictors of job satisfaction, job commitment, and turnover: The impact of rewards, costs, alternatives, and investments. *Organizational behavior and human performance*, 28(1), 78-95.
- Saldamlı, A. (2009). *İşletmelerde örgütsel bağlılık ve işgören performansı*. Detay Yayıncılık.
- Schein, E. H. (1975). Örgütsel sosyalizasyon ve yönetim mesleği (Çev. H. Can). *Amme İdaresi Dergisi*, 8(2), 167-183.
- Seğmenli, S. (2001). Rehber öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, SBE.
- Shahinpoor, N. ve B. F. Matt, (2007). The power of one: Dissent and organizational life. *Journal of Business Ethics*, 74(1), 37-48.
- Singh, J., J. R., Goolsby, ve G. K. Rhoads, (1994). Behavioral and psychological consequences of boundary spanning burnout for customer service representatives. *Journal of Marketing Research*, 31(4), 558-569.
- Soykan, E. (2015). *Örgütsel bağlılık ve tükenmişlik ilişkisi: Eğitim sektöründe bir uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi. SBE.
- Spector, P. E. (1982). Behavior in organizations as a function of employee's locus of control. *Psychological bulletin*, 91(3), 482.
- Starling, J. D. (1968). Organization And The Decision To Participate. *Public Administration Review*, 28 (5), 453-461.
- Sweeney, J. T. ve S. L. Summers, (2002). The effect of the busy season workload on public accountants' job burnout. *Behavioral Research in Accounting*, 14(1), 223-245.
- Taçyıldız, E. (2020). *Liderlik Tarzlarının Örgütsel Muhalefet Üzerindeki Etkisi: Akademik Personel Üzerinde Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, SBE.

- Tekin, E., ve N. Birincioğlu, (2017). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Kadro Türü Ve Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *International Journal of Economic & Administrative Studies*, (19).
- Tekin, Ö., A. Aydın, M. Özmen, ve M. Yaykaşlı, (2014). Tükenmişlik sendromu ve örgütsel bağlılık: Su ürünleri işletmeleri üzerinde bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Dergisi*, 16(1), 135-158.
- Tiryaki T. (2005). *Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, SBE. s.79.
- Tokay Argan, M., M., Argan, ve M. Kurulgan, (2008). Kitaplara ilişkin biçimsel özelliklerin okuyucu tutumları üzerine etkisi. *Bilgi Dünyası*, 9(1), 179-206.
- Tompkins, P. K., ve G. Cheney, (1985). Communication and unobtrusive control in contemporary organizations. *Organizational communication: Traditional themes and new directions*, 13, 179-210.
- Topsakaloğlu, S. (2015). *Türk kamu yönetiminde kamu çalışanları arasındaki örgütsel iletişimin örgütsel bağlılık üzerine etkisi: Mutki ilçesi örneği* (Doctoral dissertation, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Torun, A. (1997). Stres ve tükenmişlik. *Endüstri ve örgüt psikolojisi*, 2, 43-53.
- Tutar, Hasan (2017), *Örgüt Kültürü*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Türkçapar, Ü. (2011). Beden eğitimi öğretmenlerinin farklı değişkenlere göre tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 153(153).
- Uçar, A. (2016). Yöneticilerin Kayırmacı Davranışlarının, Örgütsel Muhalefet Üzerindeki Etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Siirt Üniversitesi, SBE,
- Üngüren, E. ve H. Doğan, (2010). Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Çalışanların İş Tatmin Düzeylerinin Chaid Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi. *Journal of Yasar University* 2010 17(5) 2922-2937.
- Varoğlu D. (1993). Kamu Sektörü Çalışanlarının İşlerine ve Kuruluşlarına Karşı Tutumları, Bağlılıkları ve Değerleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: SBE. s.8-29.
- Vurdu, U. (2017). Resmi okullarda görev yapan öğretmenlerin mesleki tükenmişlik durumları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*. Yeditepe Üniversitesi EBE.

- Yalçın, A. ve İplik, F. N. (2005). Beş yıldızlı otellerde çalışanların demografik özellikleri ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma: Adana ili örneği. *Çukurova Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(1), 395-412.
- Yaşa, R. (2018). *Liselerde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre örgütsel özdeşleşme ile örgütsel muhalefet arasındaki ilişki*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi SBE.
- Yaşbay, H. (2011). *Otantik liderlik ve örgütsel bağlılık ilişkisi*. Doktora tezi, DEÜ SBE.
- Yıldız, K. (2013). Örgütsel bağlılık ile örgütsel sinizm ve örgütsel muhalefet arasındaki ilişki. *Electronic Turkish Studies*, 8(6).
- Yılmaz, T. (2019). *İlköğretim Ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Muhalefete İlişkin Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi EBE.
- Yirik, Ş., D. Ören, ve R. Ekici, (2014). Dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinde çalışan personelin örgütsel stres ve örgütsel tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkilerin demografik değişkenler bazında incelenmesi. *Journal of Yasar University*, 9(35), 6099-6260.
- Weisberg, J. ve A. Sagie, (1999). Teachers' physical, mental, and emotional burnout: Impact on intention to quit. *The journal of psychology*, 133(3), 333-339.
- Whyte Jr, W. H. (1956). *The Organization Man*, Garden City, New York (Doubleday Anchor Books) 1956.